

Podněty pro přednášku – Občanskoprávní prostředky

1. žaloba na ochranu osobnosti § 11 OZ (+ lzps čl.:7, 10/2, 35/1)

Nález č. 96 (svazek 8) Sb. n. a us. ÚS ČR: Skutečnost, že životní prostředí je veřejným statkem (hodnotou) ve smyslu preambule Ústavy a Listiny základních práv a svobod a čl. 7 Ústavy, nevylučuje existenci subjektivního práva na příznivé životní prostředí, jakož i práva v zákonem stanoveném rozsahu se jej domáhat.

...Ochrana osobnosti neznamena pouze ochranu dobrého jména...

ESLP: Rozhodování Evropského soudu pro lidská práva: Ochrana soukromého a rodinného života znamená i ochranu před přímými a bezprostředními účinky emisí různého druhu, které nepříznivě ovlivňují zdravé životní prostředí a celkové blaho fyzických osob, čímž je zbavují možnosti pokojného užívání obydlí a ve svých důsledcích poškozují jejich soukromý a rodinný život (López Ostra v. Španělsko 1994 a Guerra a další v. Itálie 1998) komentář str 70

lopez ostra:

case Lopes Ostra v. Spain, the Court has come to the conclusion that deterioration of environmental conditions may directly lead to violation of the human rights provided in the Convention, including the right to privacy of personal life and property. It is also evident that in extreme cases there may be an inseparable relation between environmental conditions and the right to life.

30.

Relying on Articles 8 para. 1 and 3 (art. 8-1, art. 3) of the Convention, she asserted that she was the victim of a violation of the right to respect for her home that made her private and family life impossible and the victim also of degrading treatment.

34. The applicant alleged that there had been a violation of Articles 8 and 3 (art. 8, art. 3) of the Convention on account of the smells, noise and polluting fumes caused by a plant for the treatment of liquid and solid waste sited a few metres away from her home. She held the Spanish authorities responsible, alleging that they had adopted a passive attitude.

The Commission subscribed to this view, while the Government contested it.

51. Naturally, severe environmental pollution may affect individuals' well-being and prevent them from enjoying their homes in such a way as to affect their private and family life adversely, without, however, seriously endangering their health.

58. Having regard to the foregoing, and despite the margin of appreciation left to the respondent State, the Court considers that the State did not succeed in striking a fair balance between the interest of the town's economic well-being - that of having a waste-treatment plant - and the applicant's effective enjoyment of her right to respect for her home and her private and family life.

There has accordingly been a violation of Article 8 (art. 8).

Guerra:

Článek 8 . Právo na respektování soukromého a rodinného života

1. Každý má právo na respektování svého soukromého a rodinného života, obydlí a korespondence.

2. Státní orgán nemůže do výkonu tohoto práva zasahovat kromě případů, kdy je to v souladu se zákonem a nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, veřejné bezpečnosti, hospodářského

blahobytu země, ochrany pořádku a předcházení zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky nebo ochrany práv a svobod jiných.

Guerra:

.. Severe environmental pollution might affect individuals' well-being and prevent them from enjoying their homes in such a way as to affect their private and family life adversely – applicants had waited, right up until production of fertilisers had ceased in 1994, for essential information that would have enabled them to assess risks they and their families might run if they continued to live at Manfredonia, a town particularly exposed to danger in event of an accident at factory.

Respondent State had not fulfilled its obligation to secure applicants' right to respect for their private and family life.

57...The direct effect of the toxic emissions on the applicants' right to respect for their private and family life means that Article 8 is applicable.

60. The Court reiterates that severe environmental pollution may affect individuals' well-being and prevent them from enjoying their homes in such a way as to affect their private and family life adversely (see, *mutatis mutandis*, the López Ostra judgment cited above, p. 54, § 51). In the instant case the applicants waited, right up until the production of fertilisers ceased in 1994, for essential information that would have enabled them to assess the risks they and their families might run if they continued to live at Manfredonia, a town particularly exposed to danger in the event of an accident at the factory.

The Court holds, therefore, that the respondent State did not fulfil its obligation to secure the applicants' right to respect for their private and family life, in breach of Article 8 of the Convention.

There has consequently been a violation of that provision.

...

for these reasons, the court

...3. *Holds* unanimously that Article 8 of the Convention is applicable and has been violated;

Praktické uplatnění: viz. „azbestový případ“ níže. Teoreticky by mohla tuto žalobu využít i osoba, jejíž byt není zasažen přímo- azbestová vlákna jsou velice lehlá a tudíž se jednoduše přemísťují, potom se mohou dostat i do jeho bytu a společných prostor

2. sousedská žaloba § 127 OZ

+ viz víc v dokumentu „sousedská práva“

a) klasicky např.: na obtěžování kouřem

b) komentáře se sice věnují využití sousedské žaloby jen ve vztahu k nemovitostem, avšak z výkladu odstavce 1 je možné vyvodit, že se povinnost vztahuje na vlastníka jakékoliv věci, ne jen nemovitosti

3. práva a povinnosti vyplývající z nájemního vztahu (k bytu) §§ 687, 691, 698, 699

Pronajímatel je povinen předat nájemci byt ve stavu způsobilém k řádnému užívání a zajistit tak plný a nerušený výkon práv spojených s užíváním bytu (§ 687 OZ). Sankcí pro nesplnění povinnosti pronajímatele je sleva z nájemného již se může nájemce domáhat podle §698.

Může též ve smyslu § 692 za podmínek tam stanovených na náklady pronajímatele závady odstranit. Z porušení povinnosti může vzniknout závazek k náhradě škody (§420).

Povinnosti pronajímatele a nájemce jsou soudně vynutitelné.

Příklad možnosti použití § 687 z praxe: **Azbestový případ**

Pronajímatel provedl rekonstrukci bytů, nechal odstranit staré větrací potrubí, které bylo vyrobeno s použitím azbestových vláken, která jsou velmi nebezpečná pro zdraví. Neodborně provedenou rekonstrukcí (k rozbíjení osinkocementového potrubí došlo přímo v prostorách bytu a to bez jakéhokoliv bezpečnostně-pracovního opatření či opatření vyplývajícího z předpisů o ochraně ovzduší) došlo k tomu, že azbestová vlákna jsou přítomna ve vnitřním

ovzduší bytu a jsou nájemníky vdechována. Dle mého názoru je nutné takovýto stav hodnotit jako vážnou závadu bytu kterou nelze byt řádně užívat. Potom může nájemce :

- a) upozornit pronajímatele na to, aby odstranil závadu, pokud tak pronajímatel neučiní udělat to na své náklady a požadovat účelně vynaložené náklady po pronajímateli (§691).
- b) opravu soudně vymáhat.
a zároveň uplatnit nárok na slevu z nájmu (§698).

4. Odpovědnost § 432, §420 OZ

Pokud v důsledku jakéhokoliv jednání dojde ke vzniku škod (na majetku, na zdraví) je možné uplatňovat odpovědnostní vztahy. V úvahu by mohla přicházet odpovědnost za škodu způsobenou provozem zvláště nebezpečným dle §432. Za provoz zvláště nebezpečný je považován provoz při jehož realizaci nelze za současného stavu vědeckých a technických poznatků vyloučit zvýšené riziko vzniku škodlivých následků. Lze sem zařadit např. provozy pracující s výbušninami, doly, hutě, provozy elektráren, plynáren a podobně. Z judikatury můžeme dále vyčíst, že za provoz zvláště nebezpečný je považován provoz s nímž je spojena možnost zvýšeného nebezpečí vzniku vážných škod, dále, že se jedná o provozy s únikem látek zvláště nebezpečných zdraví Odpovědným je provozovatel. Nemusí dojít k porušení právní povinnosti.

Dále by bylo možné uvažovat o odpovědnosti obecné (§420). Na rozdíl od odpovědnosti zmíněné výše musí v tomto případě dojít k porušení právní povinnosti. Porušením právní povinnosti rozumíme porušení jakéhokoliv právního předpisu, ať už se jedná o předpisy upravující ochranu ovzduší, odpady, předpisy stavebního práva nebo kterékoliv jiné. Vznik škody musí být způsoben porušením právní povinnosti (musí existovat tzv. příčinná souvislost).

+ 5. ochrana spotřebitele

6. ochrana pokojného stavu

7. nekalá soutěž